

BIỆN PHÁP QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC MÔN TOÁN THEO HƯỚNG PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC HỌC SINH TẠI CÁC TRƯỜNG TIỂU HỌC PHƯỜNG HÒA BÌNH, TỈNH PHÚ THỌ

Phạm Thị Thơm
Trường TH&THCS Quỳnh Lâm, phường Hòa Bình, tỉnh Phú Thọ
Email: phamthomhb@gmail.com

Tóm tắt: Bài báo tập trung nghiên cứu quản lý hoạt động dạy học môn Toán theo hướng phát triển năng lực học sinh tại các trường Tiểu học phường Hòa Bình, tỉnh Phú Thọ trong bối cảnh triển khai Chương trình Giáo dục phổ thông 2018. Trên cơ sở phân tích yêu cầu đổi mới giáo dục Tiểu học và vai trò của môn Toán trong phát triển năng lực học sinh, nghiên cứu làm rõ thực trạng công tác quản lý hoạt động dạy học môn Toán, trong đó chỉ ra những hạn chế về phương pháp dạy học, kiểm tra đánh giá và năng lực tổ chức dạy học của giáo viên. Từ đó, bài báo đề xuất một số biện pháp quản lý nhằm nâng cao hiệu quả dạy học môn Toán theo định hướng phát triển năng lực học sinh, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục Tiểu học trong giai đoạn hiện nay.

Từ khóa: Quản lý giáo dục; dạy học môn Toán; phát triển năng lực; Tiểu học.

MEASURES FOR MANAGING MATHEMATICS TEACHING ACTIVITIES TOWARDS DEVELOPING STUDENTS' COMPETENCIES IN PRIMARY SCHOOLS IN HOA BINH WARD, PHU THO PROVINCE

Abstract: This article focuses on managing mathematics teaching activities towards developing students' competencies in primary schools in Hoa Binh ward, Phu Tho province, within the context of implementing the 2018 General Education Curriculum. Based on theoretical foundations and practical requirements of educational innovation, the study analyzes the current situation of mathematics teaching management, highlighting limitations in teaching methods, assessment practices, and teachers' professional capacity. Accordingly, the article proposes several management solutions to improve the effectiveness of competency-based mathematics teaching, contributing to enhancing the quality of primary education in the current period.

Keywords: Educational management; mathematics teaching; competency development; primary education.

Nhận bài: 06/03/2026

Phản biện: 27/03/2026

Duyệt đăng: 30/03/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, giáo dục Tiểu học được xác định là cấp học nền tảng trong hệ thống giáo dục quốc dân, có vai trò quan trọng trong việc hình thành và phát triển phẩm chất, năng lực học sinh. Trong đó, môn Toán giữ vị trí then chốt trong việc phát triển tư duy logic, năng lực giải quyết vấn đề, năng lực mô hình hóa toán học và các năng lực học tập cốt lõi khác.

Theo định hướng Chương trình Giáo dục phổ thông 2018, hoạt động dạy học môn Toán cần chuyển từ tiếp cận nội dung sang tiếp cận phát triển năng lực, chú trọng khả năng vận dụng kiến thức vào thực tiễn, phát huy tính tích cực, chủ động và sáng tạo của học sinh. Điều này đặt ra yêu cầu cao đối với công tác quản lý hoạt động dạy học môn Toán tại các nhà trường Tiểu học.

Thực tiễn cho thấy, việc tổ chức dạy học môn Toán theo hướng phát triển năng lực vẫn còn một số hạn chế như: phương pháp dạy học chưa đồng bộ, hoạt động học của học sinh còn thiên về tiếp thu thụ động; kiểm tra – đánh giá chưa phản ánh đầy đủ năng lực học sinh; năng lực vận dụng

phương pháp dạy học tích cực của giáo viên chưa đồng đều; công tác quản lý chưa phát huy đầy đủ vai trò định hướng và hỗ trợ đổi mới dạy học.

Từ những vấn đề lý luận và thực tiễn trên, việc nghiên cứu quản lý hoạt động dạy học môn Toán theo hướng phát triển năng lực học sinh tại các trường Tiểu học phường Hòa Bình, tỉnh Phú Thọ là cần thiết, có ý nghĩa khoa học và thực tiễn, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục Tiểu học trong giai đoạn hiện nay.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Vài nét về thực trạng quản lý hoạt động dạy học môn Toán tại các Trường Tiểu học phường Hòa Bình

Kết quả khảo sát thực tiễn về công tác quản lý hoạt động dạy học môn Toán tại các trường Tiểu học phường Hòa Bình, tỉnh Phú Thọ cho thấy, trong những năm gần đây, các nhà trường đã có nhiều nỗ lực trong việc triển khai thực hiện Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 theo định hướng phát triển phẩm chất và năng lực học sinh. Công tác quản lý hoạt động dạy học môn Toán

bước đầu đã có những chuyển biến tích cực, thể hiện ở việc xây dựng và tổ chức thực hiện kế hoạch giáo dục tương đối bài bản, bám sát chương trình môn học và định hướng đổi mới giáo dục hiện nay.

Trước hết, về công tác xây dựng kế hoạch dạy học, các trường đã từng bước chú trọng việc thiết kế kế hoạch giáo dục môn Toán theo hướng phát triển năng lực học sinh. Kế hoạch dạy học bước đầu đã xác định rõ mục tiêu bài học, nội dung trọng tâm và định hướng tổ chức hoạt động học tập cho học sinh. Một số tổ chuyên môn đã quan tâm điều chỉnh kế hoạch dạy học theo hướng linh hoạt, phù hợp với đối tượng học sinh, góp phần nâng cao tính thực tiễn và khả năng triển khai trong quá trình giảng dạy.

Về tổ chức hoạt động dạy học, đội ngũ giáo viên đã có sự chuyển biến trong nhận thức và bước đầu vận dụng các phương pháp dạy học tích cực vào quá trình giảng dạy môn Toán. Một số phương pháp như dạy học thông qua trò chơi học tập, dạy học hợp tác theo nhóm, dạy học giải quyết vấn đề và gắn với tình huống thực tiễn đã được triển khai ở mức độ nhất định. Qua đó, học sinh đã có cơ hội tham gia vào các hoạt động học tập tích cực hơn, từng bước hình thành kỹ năng tư duy và khả năng hợp tác trong học tập.

Bên cạnh đó, môi trường học tập trong các nhà trường cũng đã có sự quan tâm cải thiện, góp phần hỗ trợ hoạt động dạy học môn Toán theo hướng phát triển năng lực. Việc tổ chức không gian lớp học, sử dụng đồ dùng dạy học và thiết bị hỗ trợ đã được chú ý hơn so với trước đây, tạo điều kiện cho học sinh được trực tiếp trải nghiệm và khám phá kiến thức toán học.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, công tác quản lý hoạt động dạy học môn Toán tại các trường Tiểu học phường Hòa Bình vẫn còn bộc lộ một số hạn chế nhất định, ảnh hưởng đến chất lượng và hiệu quả dạy học theo định hướng phát triển năng lực học sinh.

Trước hết, việc đổi mới phương pháp dạy học chưa thực sự đồng bộ giữa các giáo viên và giữa các khối lớp. Một bộ phận giáo viên vẫn còn nặng về phương pháp truyền thụ kiến thức một chiều, chưa chú trọng đúng mức đến việc tổ chức các hoạt động học tập tích cực cho học sinh. Điều này dẫn đến sự chênh lệch trong chất lượng dạy học giữa các lớp và chưa tạo được sự thống nhất trong thực hiện định hướng đổi mới phương pháp dạy học môn Toán.

Thứ hai, hoạt động học tập của học sinh vẫn còn thiên về tiếp nhận và ghi nhớ kiến thức, chưa thực sự phát huy được tính tích cực, chủ động và sáng tạo. Học sinh chủ yếu thực hiện các bài tập theo mẫu, ít có cơ hội tham gia vào các hoạt động khám phá, tìm tòi và giải quyết vấn đề trong tình huống thực tiễn. Điều này làm hạn chế sự phát triển các năng lực toán học cốt lõi như năng lực tư duy, năng lực lập luận và năng lực vận dụng kiến thức.

Thứ ba, công tác kiểm tra, đánh giá kết quả học tập môn Toán chưa thực sự chú trọng đến việc đánh giá năng lực vận dụng của học sinh. Việc đánh giá chủ yếu vẫn tập trung vào mức độ ghi nhớ kiến thức và thực hiện các bài toán theo quy trình có sẵn, chưa phản ánh đầy đủ mức độ hình thành và phát triển năng lực của học sinh theo yêu cầu của Chương trình Giáo dục phổ thông 2018.

Thứ tư, năng lực tổ chức hoạt động dạy học theo hướng phát triển năng lực của một bộ phận giáo viên còn hạn chế. Việc thiết kế tình huống học tập, tổ chức hoạt động nhóm, khai thác câu hỏi mở và đánh giá quá trình học tập của học sinh còn gặp khó khăn. Điều này cho thấy công tác bồi dưỡng chuyên môn và hỗ trợ nghiệp vụ cho giáo viên chưa đáp ứng đầy đủ yêu cầu đổi mới giáo dục.

Thứ năm, công tác quản lý hoạt động dạy học môn Toán ở một số nhà trường vẫn chưa có công cụ đánh giá cụ thể, hệ thống tiêu chí rõ ràng để theo dõi mức độ thực hiện dạy học theo định hướng phát triển năng lực. Việc kiểm tra, giám sát chủ yếu mang tính định tính, chưa có sự lượng hóa rõ ràng, dẫn đến hạn chế trong việc đánh giá hiệu quả quản lý và điều chỉnh hoạt động dạy học một cách kịp thời.

Từ những phân tích trên có thể thấy rằng, mặc dù công tác quản lý hoạt động dạy học môn Toán tại các trường Tiểu học phường Hòa Bình đã có những chuyển biến tích cực bước đầu, song vẫn cần tiếp tục được nghiên cứu, điều chỉnh và hoàn thiện theo hướng khoa học, hệ thống và đồng bộ hơn nhằm đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục trong giai đoạn hiện nay.

2.2. Các biện pháp quản lý hoạt động dạy học môn Toán tại các trường Tiểu học phường Hòa Bình

2.2.1. Tổ chức bồi dưỡng nâng cao năng lực phát triển chuyên môn của đội ngũ giáo viên dạy môn Toán theo tiếp cận năng lực

Nâng cao năng lực đội ngũ giáo viên được xác định là điều kiện tiên quyết trong việc đảm bảo

chất lượng dạy học môn Toán theo định hướng phát triển năng lực học sinh. Theo lý luận quản lý nguồn nhân lực giáo dục, giáo viên là nhân tố trung tâm của quá trình dạy học, đồng thời là chủ thể trực tiếp hiện thực hóa mục tiêu giáo dục trong nhà trường.

Trước hết, công tác bồi dưỡng giáo viên cần được thực hiện theo hướng phát triển năng lực nghề nghiệp toàn diện, bao gồm: năng lực thiết kế bài học theo định hướng phát triển năng lực, năng lực tổ chức hoạt động học tập tích cực, năng lực đánh giá quá trình học tập và năng lực sử dụng công nghệ trong dạy học. Các chương trình bồi dưỡng cần được thiết kế theo mô-đun, gắn với thực tiễn dạy học môn Toán ở Tiểu học.

Thứ hai, cần đổi mới hình thức sinh hoạt chuyên môn theo hướng nghiên cứu bài học (Lesson Study). Đây là mô hình sinh hoạt chuyên môn tiên tiến, giúp giáo viên cùng nhau phân tích bài học, quan sát quá trình học tập của học sinh, từ đó điều chỉnh phương pháp dạy học theo hướng tối ưu hóa hoạt động học.

Thứ ba, cần tăng cường hoạt động dự giờ, phân tích giờ dạy theo hướng phát triển năng lực, trong đó tập trung vào việc đánh giá mức độ tham gia của học sinh vào hoạt động học tập, khả năng tư duy, lập luận và giải quyết vấn đề.

Thứ tư, cần xây dựng cơ chế khuyến khích đổi mới sáng tạo trong dạy học, thông qua đánh giá thi đua, khen thưởng, và ghi nhận các sáng kiến kinh nghiệm có giá trị thực tiễn.

Biện pháp này không chỉ nâng cao trình độ chuyên môn mà còn góp phần hình thành văn hóa học tập chuyên nghiệp trong đội ngũ giáo viên.

2.2.2. Đổi mới công tác xây dựng và quản lý kế hoạch dạy học môn Toán theo định hướng phát triển năng lực

Kế hoạch dạy học là công cụ quản lý mang tính chiến lược, có vai trò định hướng toàn bộ hoạt động dạy học trong nhà trường. Trong quản lý giáo dục hiện đại, kế hoạch dạy học không chỉ là văn bản hành chính mà là công cụ điều hành quá trình giáo dục.

Trước hết, việc xây dựng kế hoạch dạy học môn Toán cần đảm bảo nguyên tắc tiếp cận năng lực, trong đó mục tiêu bài học phải được xác định rõ theo các mức độ năng lực cần đạt, bao gồm nhận biết, thông hiểu, vận dụng và vận dụng cao.

Thứ hai, kế hoạch cần được thiết kế theo hướng mở và linh hoạt, tạo điều kiện cho giáo viên điều chỉnh phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý và trình độ nhận thức của học sinh từng lớp.

Thứ ba, cần tăng cường vai trò của tổ chuyên môn trong việc thẩm định, phản biện và điều chỉnh kế hoạch dạy học nhằm đảm bảo tính khoa học và thực tiễn.

Thứ tư, việc ứng dụng công nghệ thông tin trong xây dựng kế hoạch dạy học cần được đẩy mạnh, hướng tới xây dựng hệ thống quản lý kế hoạch điện tử, giúp nâng cao tính minh bạch và hiệu quả quản lý.

Biện pháp này góp phần đảm bảo tính hệ thống, đồng bộ và khoa học trong tổ chức dạy học môn Toán.

2.2.3. Tăng cường chỉ đạo đổi mới phương pháp dạy học môn Toán theo hướng phát triển năng lực

Đổi mới phương pháp dạy học là nội dung cốt lõi trong quá trình chuyển đổi từ dạy học tiếp cận nội dung sang tiếp cận năng lực. Theo lý luận dạy học hiện đại, phương pháp dạy học quyết định chất lượng hình thành năng lực người học.

Trước hết, cần chỉ đạo mạnh mẽ việc áp dụng các phương pháp dạy học tích cực như: dạy học giải quyết vấn đề, dạy học khám phá, dạy học hợp tác, dạy học theo dự án và dạy học trải nghiệm. Các phương pháp này giúp học sinh tham gia tích cực vào quá trình chiếm lĩnh tri thức.

Thứ hai, cần thiết kế hệ thống tình huống học tập có tính mở, gắn với thực tiễn đời sống, giúp học sinh phát triển năng lực vận dụng toán học vào giải quyết các vấn đề thực tiễn.

Thứ ba, cần tăng cường tổ chức hoạt động học tập nhóm, thảo luận, trình bày và phản biện nhằm phát triển năng lực giao tiếp toán học và năng lực hợp tác.

Thứ tư, công tác kiểm tra, giám sát việc thực hiện đổi mới phương pháp cần được thực hiện thường xuyên, có tiêu chí đánh giá cụ thể.

Biện pháp này góp phần chuyển đổi căn bản vai trò của giáo viên từ người truyền thụ tri thức sang người tổ chức, hướng dẫn hoạt động học tập.

2.2.4. Đổi mới kiểm tra, đánh giá theo định hướng phát triển năng lực học sinh

Kiểm tra, đánh giá là bộ phận cấu thành quan trọng của quá trình dạy học, đồng thời là công cụ điều tiết quá trình học tập của học sinh.

Trước hết, cần chuyển từ đánh giá kết quả sang đánh giá quá trình, trong đó nhấn mạnh sự tiến bộ của học sinh theo thời gian.

Thứ hai, hệ thống tiêu chí đánh giá cần được xây dựng theo hướng đo lường năng lực, bao gồm các mức độ từ cơ bản đến nâng cao.

Thứ ba, cần đa dạng hóa hình thức đánh giá như: đánh giá qua sản phẩm học tập, bài tập tình huống, quan sát quá trình học tập, hồ sơ học tập (portfolio) và tự đánh giá của học sinh.

Thứ tư, kết quả đánh giá cần được sử dụng như một nguồn thông tin phản hồi để điều chỉnh hoạt động dạy học và hỗ trợ học sinh phát triển.

Biện pháp này đảm bảo tính khách quan, toàn diện và phát triển của quá trình đánh giá trong giáo dục.

2.2.5. Tăng cường công tác kiểm tra, giám sát và hỗ trợ phát triển chuyên môn giáo viên

Công tác kiểm tra, giám sát trong quản lý giáo dục không chỉ mang tính hành chính mà còn mang tính hỗ trợ phát triển chuyên môn.

Trước hết, cần xây dựng kế hoạch kiểm tra nội bộ theo hướng có trọng tâm, trọng điểm, tập trung vào việc thực hiện dạy học theo định hướng phát triển năng lực.

Thứ hai, cần kết hợp giữa kiểm tra và tư vấn chuyên môn, giúp giáo viên nhận diện hạn chế và cải thiện phương pháp dạy học.

Thứ ba, cần phát huy vai trò của tổ chuyên môn trong việc giám sát, hỗ trợ và chia sẻ kinh nghiệm giảng dạy.

Thứ tư, cần thiết lập cơ chế phản hồi hai chiều giữa cán bộ quản lý và giáo viên nhằm đảm bảo

tính liên tục trong cải tiến chất lượng dạy học.

Biện pháp này góp phần xây dựng môi trường quản lý giáo dục mang tính hỗ trợ và phát triển.

III. KẾT LUẬN

Quản lý hoạt động dạy học môn Toán theo hướng phát triển năng lực học sinh là một yêu cầu tất yếu trong bối cảnh đổi mới giáo dục phổ thông hiện nay. Trên cơ sở nghiên cứu lý luận và thực tiễn, hệ thống biện pháp quản lý được đề xuất tập trung vào các nội dung trọng tâm như: nâng cao năng lực đội ngũ giáo viên, đổi mới công tác xây dựng kế hoạch dạy học, chỉ đạo đổi mới phương pháp dạy học, đổi mới kiểm tra đánh giá và tăng cường công tác kiểm tra, giám sát chuyên môn. Kết quả khảo nghiệm cho thấy các biện pháp đều được đánh giá cao về mức cấp thiết và khả thi với sự đồng thuận tương đối thống nhất giữa cán bộ quản lý và giáo viên. Điều này khẳng định tính đúng đắn về mặt khoa học và tính phù hợp với thực tiễn của hệ thống biện pháp đề xuất. Nếu được triển khai đồng bộ và có lộ trình phù hợp, các biện pháp sẽ góp phần nâng cao hiệu quả quản lý hoạt động dạy học môn Toán, đồng thời thúc đẩy sự phát triển năng lực học sinh một cách toàn diện, đáp ứng yêu cầu của Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 trong giai đoạn hiện nay.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Ban Chấp hành Trung ương Đảng (2013), *Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo*, Hà Nội.
- Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Chương trình Giáo dục phổ thông tổng thể (Ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018)*, Hà Nội.
- Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Chương trình Giáo dục phổ thông môn Toán (Ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018)*, Hà Nội.
- Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Thông tư số 27/2020/TT-BGDĐT ngày 04/9/2020 ban hành Quy định đánh giá học sinh Tiểu học*, Hà Nội.
- Nguyễn Bá Kim (2017), *Phương pháp dạy học môn Toán*, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.
- Nguyễn Thị Mỹ Lộc (2016), *Quản lý giáo dục – Một số vấn đề lý luận và thực tiễn*, NXB Đại học Quốc gia Hà Nội, Hà Nội.